

Sự khác biệt giới trong quan niệm về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân (Nghiên cứu trường hợp tại Hà Nội)

Lê Thu Hiền

Học viện Thanh thiếu niên Việt Nam

Tóm tắt: Bài viết tìm hiểu quan niệm của các cặp vợ chồng trẻ về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân trên cơ sở một đề tài nghiên cứu được thực hiện đối với 180 cặp vợ chồng vào năm 2016 tại Hà Nội. Kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng các cặp vợ chồng trẻ hiện nay cho rằng tình dục có ý nghĩa gắn kết tình cảm vợ chồng và thể hiện hình ảnh bản thân cũng như duy trì nòi giống và mang lại khoái cảm cá nhân. Có sự khác biệt về giới trong các nhận định về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân. Nghiên cứu cũng cho thấy những cặp vợ chồng có quan niệm giống nhau về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân có mức độ thỏa mãn về đời sống hôn nhân cao hơn so với các cặp vợ chồng có sự khác biệt.

Từ khóa: Tình dục; Vợ chồng; Hôn nhân; Ý nghĩa tình dục.

Ngày nhận bài: 5/6/2018; ngày chỉnh sửa: 13/7/2018; ngày duyệt

1. Giới thiệu

Tình dục trong hôn nhân là một khía cạnh được các nhà nghiên cứu trên thế giới và Việt Nam chú trọng. Trong nền văn hóa phương Tây, tình cảm

lãng mạn và sự hấp dẫn tình dục là những yếu tố nền tảng cho hôn nhân với kỳ vọng rằng những điều đó sẽ tiếp tục được duy trì trong bất kì giai đoạn nào của hôn nhân (Kelly, 2011; Scott & Sprecher, 2000).

Các tác giả khi nghiên cứu về tình dục đều tiến hành phân tích riêng biệt đối với vợ và chồng bởi họ cho rằng tình dục có ý nghĩa khác nhau với nam giới và nữ giới (Yeh và cộng sự, 2006). Cupach & Mett (1991), Hynie, Lydon, Côté, và Wiener (1998), Lawrence & Byers (1995) chỉ ra sự đối lập trong quan điểm của từng giới khi luận giải về tình dục một khi các cặp đôi đã ở trong giai đoạn ổn định. Đối với nam giới, hứng thú về tình dục liên quan tới sự nhân dạng bản thân (self-identity), khẳng định bản thân (self-assertation) và thể hiện mối quan hệ vợ chồng, trong khi phổ biến ở nữ giới là quan điểm tình dục phụ thuộc vào việc giao tiếp giữa vợ chồng và đó là sự ưu tiên để duy trì mối quan hệ của họ (dẫn theo Bozon, 2001). Hay Michael và cộng sự (1994), Brigman và Knox (1992) cho rằng nam giới và phụ nữ khác nhau ở động cơ của họ với quan hệ tình dục có giao hợp. Nam giới cho rằng họ mong muốn đạt được khoái cảm, sự chiếm lĩnh, và giải tỏa căng thẳng trong hoạt động tình dục, trong khi đó, nữ giới lại nhấn mạnh tới sự gắn gũi về cảm xúc và sự ảnh hưởng lẫn nhau trong mối quan hệ của họ (dẫn theo Knox và Schacht, 2000).

Ở Việt Nam, yếu tố giới đã được đề cập đến trong các nghiên cứu về lĩnh vực tình dục thời gian gần đây. Theo đó, tình dục của nam giới thường được coi là mạnh mẽ, khó kiểm soát và hướng đến khoái cảm. Trong khi tình dục của phụ nữ được cho là chậm chạp, thụ động và gắn với sinh đẻ (Khuất Thu Hồng, 1998). Phụ nữ được cho là không có khát khao tình dục hoặc ít có nhu cầu tình dục. Phụ nữ nếu thể hiện quá nhiều mong muốn tình dục với chồng thường bị coi là thiếu đạo đức. Trong tình dục, nữ giới được cho là nên thụ động và phụ thuộc, và có mức độ hứng thú tình dục thấp hơn nam giới (Trần Thu Hương, 2007).

Tuy nhiên, chưa có nghiên cứu riêng biệt nào chỉ rõ quan niệm của hai giới về tình dục trong hôn nhân. Dựa trên số liệu nghiên cứu của tác giả đối với 180 cặp vợ chồng ở Hà Nội, bài viết tìm hiểu quan niệm của các cặp vợ chồng về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân và sự khác biệt về giới trong quan niệm này.

2. Phương pháp nghiên cứu

Mẫu nghiên cứu: Nghiên cứu được tiến hành trên 180 cặp vợ chồng trong độ tuổi 20-40 hiện ở Hà Nội và kết hôn với nhau dưới 10 năm. Do vấn đề nghiên cứu về tình dục của các cặp vợ chồng là khá nhạy cảm và

tế nhị nên mẫu được chọn theo cách lấy mẫu thuận tiện với một số tiêu chí về nghề nghiệp, số năm kết hôn, số con và nơi sinh sống.

Thu thập dữ liệu: Người trả lời cần phải có sự đồng ý bằng lời về việc tham gia vào nghiên cứu. Thông tin định lượng được thu thập thông qua bảng hỏi (do điều tra viên phỏng vấn trực tiếp hoặc người trả lời tự điền dưới sự hướng dẫn của điều tra viên) với 180 cặp vợ chồng, thông tin định tính được thu thập bằng phương pháp phỏng vấn sâu với 8 cặp vợ chồng. Việc thu thập thông tin giữa vợ và chồng được tiến hành riêng biệt để tránh câu trả lời hay ý kiến của người này bị ảnh hưởng bởi người kia và ngược lại.

3. Quan niệm về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân

Để tìm hiểu quan niệm của các cặp vợ chồng trẻ về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân, nghiên cứu sử dụng 30 nhận định xoay quanh khía cạnh tình dục, bao gồm các nhận định về vai trò của tình dục trong mối quan hệ hôn nhân nói chung (như thể hiện tình yêu, cảm xúc, sự hiểu nhau, gắn với hình ảnh, vị thế của người chồng, người vợ, tính trách nhiệm của cả hai thể hiện ở khía cạnh tình dục trong mối quan hệ này) và những đánh giá về vai trò của tình dục trong một số giai đoạn của hôn nhân. Nghiên cứu cũng xem xét các nhận định liên quan tới ý nghĩa về mặt tâm, sinh lý đối với cá nhân (khoái cảm, là chuyện đương nhiên phải có như ăn uống) và đối với gia đình và xã hội (duy trì nòi giống, tái sinh sản). Người trả lời lựa chọn mức độ đồng tình của mình với các nhận định từ thấp đến cao (1- Hoàn toàn không đồng ý đến 5- Hoàn toàn đồng ý). Nghiên cứu áp dụng phép phân tích nhân tố để nhận diện các quan niệm cơ bản của người trả lời và hệ số KMO để đo lường các nhận định thuộc cùng một vấn đề và để xem xét tính phù hợp của mô hình phân tích nhân tố.

Trên cơ sở tổng hợp tài liệu từ các nghiên cứu đã có khi đề cập tới các ý nghĩa của tình dục, số lượng nhân tố được lựa chọn để phân tích là 3. Kết quả phân tích nhân tố cho thấy hệ số KMO = 0,785 và kiểm định Bartlett $p=0,000$ cho thấy mô hình phân tích nhân tố được áp dụng là phù hợp.

Xem xét bảng 1 có thể thấy rằng hầu hết mỗi nhận định của thang đo đều có tương quan đáng kể với duy nhất một yếu tố, trong khi nó có tương quan yếu với các yếu tố khác.

Kết quả phân tích đã mô tả thành phần của từng yếu tố như sau:

Yếu tố thứ nhất (13 nhận định - Hệ số Cronbach's Alpha = 0,809; Nhận

Bảng 1. Ma trận tương quan của các nhận định với yếu tố (phép xoay Varimax)

Nhận định	Nhân tố		
	1	2	3
10. Quan hệ tình dục khiến người ta cảm thấy bản thân hấp dẫn trong mắt bạn đời.	,670	,013	,169
17. Tình dục là một cách để thể hiện tình yêu đối với bạn đời.	,667	,035	,102
7. Tình dục là sự hòa hợp của hai tâm hồn.	,626	-,173	,088
8. Tình dục là hình thức giao tiếp gần gũi nhất giữa hai người bạn đời.	,603	,164	,101
6. Tình dục là sự thăng hoa của tình yêu.	,598	-,222	,044
18. Tình dục khiến tôi cảm thấy được thỏa mãn về cảm xúc.	,560	,024	,224
13. Phòng tránh thai là một phần của tình dục có trách nhiệm.	,536	-,205	,044
4. Tình dục là một hoạt động đẹp và thuần khiết.	,480	-,165	,117
16. Chủ động trong tình dục khiến người ta cảm thấy mình mạnh mẽ.	,474	,131	,267
27. Mong muốn tình dục của vợ/chồng thể hiện sự hấp dẫn của tôi trong mắt người kia.	,469	,170	-,065
23. Tình dục sẽ là tuyệt vời nhất khi được thỏa mãn cả về cảm xúc, tình cảm, sinh lý và đồng điệu về tâm hồn.	,467	-,396	,042
29. Tình dục là trách nhiệm của cả hai người để duy trì quan hệ vợ chồng.	,458	,159	,036
25. Chung thủy trong quan hệ tình dục là bắt buộc khi đã kết hôn.	,449	-,232	-,003
24. Tình dục là yếu tố quyết định tới việc hai vợ chồng có tiếp tục chung sống với nhau.	,425	,411	-,071
12. Thời gian chung sống càng lâu, đời sống tình dục vợ chồng sẽ càng trở nên tốt hơn.	,266	,044	-,008
22. Quan hệ tình dục chỉ nên xảy ra trong mối quan hệ hôn nhân.	,215	-,083	-,067
19. Tình dục sẽ là vô nghĩa khi không có tình yêu.	,176	-,182	-,139
26. Tình dục chỉ quan trọng trong giai đoạn đầu hôn nhân/khi chưa có con.	-,051	,654	-,002
11. Quan hệ tình dục vợ chồng chỉ là để duy trì nòi giống chứ không phải để đạt được khoái cảm.	-,078	,614	,028
30. Tình dục chỉ quan trọng khi không phải lo nghĩ về kinh tế.	,300	,573	-,168
14. Tình dục sẽ trở nên thú vị hơn với người mà chúng ta không có tình cảm.	-,306	,542	,118
5. Tình dục là để thỏa mãn nhu cầu của nam giới.	,006	,454	,160
28. Sinh con là mục đích quan trọng nhất của quan hệ tình dục vợ chồng.	,136	,392	,213
1. Tình dục sẽ tuyệt vời nhất khi bạn tập trung vào khoái cảm của bản thân.	,062	,003	,683
3. Đối với tôi, đạt được khoái cảm là điều quan trọng nhất trong tình dục.	,071	-,043	,641
2. Tình dục là có được khoái cảm do người khác mang lại.	,230	,002	,590
20. Tình dục thú vị nhất khi không có bất kỳ sự ràng buộc nào.	-,025	,216	,543
9. Tình dục là để thỏa mãn nhu cầu của cơ thể, giống như ăn uống.	,252	-,002	,462
15. Tình dục đơn thuần chỉ là vấn đề thỏa mãn nhu cầu sinh lý.	-,065	,370	,423
21. Cuộc sống sẽ ít vấn đề phức tạp hơn nếu mọi người được tự do trong tình dục.	-,093	,332	,362
Hệ số KMO = 0,785			
Kiểm định Bartlett p=0,000			

định *Tình dục* là yếu tố quyết định tới việc hai vợ chồng có tiếp tục chung sống với nhau bị loại khỏi phân tích do nó có tương quan cùng lúc với hai yếu tố 1 và 2): các nhận định được gom vào yếu tố này mô tả quan niệm coi tình dục như một sự thăng hoa của tình yêu, cảm xúc, tâm hồn của từng cá nhân, thể hiện hình ảnh cá nhân hấp dẫn với bạn đời và trách nhiệm của cá nhân trong duy trì mối quan hệ vợ chồng. Ý nghĩa của nó được thể hiện rõ ở các mặt: tình dục mang ý nghĩa thể hiện tình cảm, cảm xúc cặp đôi; tình dục còn có ý nghĩa biểu hiện hình ảnh cá nhân (mạnh mẽ, hấp dẫn, được khao khát) trong mắt bạn đời; và tình dục là trách nhiệm để duy trì quan hệ vợ chồng và chung thủy trong quan hệ tình dục là bắt buộc khi đã kết hôn. Điều này thể hiện rằng những người trả lời đồng tình với các nhận định này đều có đánh giá cao về ý nghĩa của tình dục trong việc duy trì mối quan hệ cặp đôi và đối với cá nhân thì khát khao hay mong muốn tình dục khiến cho họ cảm thấy được tôn trọng, yêu thương và chính vì vậy, tình dục cũng là một trách nhiệm trong mối quan hệ vợ chồng. Yếu tố này có thể đặt tên là **tình dục có ý nghĩa gắn kết tình cảm vợ chồng và khẳng định hình ảnh bản thân** (sau đây gọi là quan niệm 1).

Yếu tố thứ hai (6 nhận định - Hệ số Cronbach's Alpha = 0,598): các nhận định được gom vào yếu tố này mô tả quan niệm tình dục mang ý nghĩa tập trung vào ý nghĩa sinh con đẻ cái, duy trì nòi giống là nhiều nhất. Tình dục sẽ chỉ quan trọng trong giai đoạn đầu hôn nhân, khi chưa có con và khi không phải lo nghĩ về kinh tế. Yếu tố này có thể đặt tên là: **tình dục có ý nghĩa duy trì nòi giống** (sau đây gọi là quan niệm 2).

Yếu tố thứ ba (6 nhận định - Hệ số Cronbach's Alpha = 0,632): các nhận định được gom vào yếu tố này mô tả tình dục có ý nghĩa mang lại khoái cảm cho bản thân, thỏa mãn nhu cầu sinh lý. Điều đáng lưu ý là những người đề cao ý nghĩa khoái cảm do tình dục mang lại có quan điểm về tình dục khá tự do, đó là: tình dục sẽ thú vị khi không có bất kì sự ràng buộc nào. Yếu tố này có thể đặt tên là: **tình dục có ý nghĩa mang lại khoái cảm cá nhân** (sau đây gọi là quan niệm 3).

Kết quả so sánh điểm trung bình giữa ba nhóm quan niệm cho thấy điểm trung bình của nhóm quan niệm 1 - tình dục là để duy trì gắn kết quan hệ vợ chồng và hình ảnh bản thân - là cao nhất 4,49, kế đến là nhóm yếu tố 3 - đạt được khoái cảm cá nhân (3,09) và thấp điểm nhất là nhóm yếu tố 2 - duy trì nòi giống (2,37).

4. Khác biệt giới trong từng quan niệm về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân

Trong hầu hết các nhận định thuộc về nhóm quan niệm: Tình dục mang ý nghĩa gắn kết tình cảm vợ chồng và thể hiện hình ảnh bản thân, điểm trung bình của người vợ đều cao hơn chồng mình, thể hiện rằng trong suy nghĩ của vợ, tình dục vợ chồng là sự thăng hoa của mối quan hệ vợ chồng, tình yêu, sự chung thủy và trách nhiệm. Đặc biệt, đối với nữ giới, mong

Bảng 2. Điểm trung bình theo từng nhận định trong quan niệm: Tình dục mang ý nghĩa gắn kết tình cảm vợ chồng và thể hiện hình ảnh bản thân

Nhận định	Chung		Vợ		Chồng	
	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn
23. Tình dục sẽ là tuyệt vời nhất khi được thỏa mãn cả về cảm xúc, tình cảm, sinh lý và đồng điệu về tâm hồn.*	4,69	,74	4,73	,69	4,64	,78
7. Tình dục là sự hòa hợp của hai tâm hồn.*	4,53	,89	4,56	,88	4,49	,89
6. Tình dục là sự thăng hoa của tình yêu.*	4,47	,88	4,49	,91	4,44	,85
13. Phòng tránh thai là một phần của tình dục có trách nhiệm.*	4,46	,99	4,54	,97	4,38	1,03
8. Tình dục là hình thức giao tiếp gần gũi nhất giữa hai người bạn đời.*	4,43	,99	4,47	,99	4,39	,99
17. Tình dục là một cách để thể hiện tình yêu đối với bạn đời.	4,31	,93	4,30	,96	4,33	,91
4. Tình dục là một hoạt động đẹp và thuần khiết.	4,27	1,04	4,22	1,09	4,33	,99
25. Chung thủy trong quan hệ tình dục là bắt buộc khi đã kết hôn.*	4,11	1,21	4,23	1,19	3,99	1,21
18. Tình dục khiến tôi cảm thấy được thỏa mãn về cảm xúc.	4,06	,99	3,97	1,05	4,14	,92
10. Quan hệ tình dục khiến người ta cảm thấy bản thân hấp dẫn trong mắt bạn đời.*	4,02	1,04	4,05	1,01	3,99	1,07
29. Tình dục là trách nhiệm của cả hai người để duy trì quan hệ vợ chồng.*	4,02	1,13	4,12	1,09	3,92	1,18
27. Mong muốn tình dục của vợ/chồng thể hiện sự hấp dẫn của tôi trong mắt người kia.*	3,92	1,12	3,94	1,16	3,89	1,07
16. Chủ động trong tình dục khiến người ta cảm thấy mình mạnh mẽ.	3,72	1,14	3,44	1,15	3,98	1,05

* Sự khác biệt có ý nghĩa về trị trung bình giữa nhóm vợ và chồng khi sử dụng kiểm định Independent t - test ($t < 0,05$). Nguồn: Số liệu do tác giả khảo sát tại Hà Nội tháng 5-6 năm 2016.

muốn của chồng về tình dục thể hiện sự hấp dẫn của họ, trong khi đó, với nam giới điều đó thể hiện sự mạnh mẽ, nam tính. Khác biệt về giới về sự đồng tình đối với các quan niệm này là không đáng kể nhưng có ý nghĩa về mặt thống kê (xem bảng 2).

Kết quả phỏng vấn sâu các khách thể tham gia vào nghiên cứu này cho thấy, trong quan niệm của họ, tình dục đúng là điều “cần phải có” trong mối quan hệ vợ chồng.

“Vấn đề không nằm ở chỗ quan hệ tình dục nhiều hay ít, một tuần 1-2 lần cũng được, nhưng chị muốn chồng mình thể hiện nhu cầu đó với mình, nó giống như là chồng cần mình trong cả “việc đó” nữa chứ không phải chỉ như mẹ của các con, lúc đó chị thấy hai vợ chồng có sức hấp dẫn với nhau, chứ không đơn thuần là chuyện sinh lý” (nữ, 33 tuổi, kinh doanh tự do, kết hôn được 8 năm, có 2 con).

Đối với nhóm quan niệm 2, điểm trung bình cao nhất của người trả lời là 3,37 với nhận định “Sinh con là mục đích quan trọng nhất của quan hệ tình dục vợ chồng” và điểm trung bình thấp nhất là 1,66 đối với nhận định “Tình dục sẽ thú vị hơn với người mà chúng ta không có tình cảm”. Đối

Bảng 3. Điểm trung bình theo từng nhận định trong quan niệm 2: Tình dục mang ý nghĩa duy trì nòi giống

Nhận định	Chung		Vợ		Chồng	
	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn
30. Tình dục chỉ quan trọng khi không phải lo nghĩ về kinh tế.*	2,91	1,44	2,86	1,43	2,96	1,45
5. Tình dục là để thỏa mãn nhu cầu của nam giới.*	2,68	1,45	2,70	1,48	2,66	1,43
26. Tình dục chỉ quan trọng trong giai đoạn đầu hôn nhân/khi chưa có con.*	2,11	1,29	2,15	1,34	2,08	1,25
11. Quan hệ tình dục vợ chồng chỉ là để duy trì nòi giống chứ không phải để đạt được khoái cảm.	2,08	1,24	1,93	1,15	2,23	1,31
14. Tình dục sẽ trở nên thú vị hơn với người mà chúng ta không có tình cảm.	1,66	1,08	1,52	1,05	1,81	1,08
28. Sinh con là mục đích quan trọng nhất của tình dục vợ chồng	3,36	1,33	3,35	1,31	3,38	1,36

* Sự khác biệt có ý nghĩa về trị trung bình giữa nam và nữ khi sử dụng kiểm định Independent t - test ($t < 0,05$). Nguồn: Số liệu do tác giả khảo sát tại Hà Nội tháng 5-6 năm 2016.

với các nhận định còn lại, điểm trung bình đều dưới 3 (xem bảng 3).

Trong số các nhận định của quan niệm 2, mức độ đồng tình với nhận định “Sinh con là mục đích quan trọng nhất của tình dục vợ chồng” là cao nhất đối với cả hai giới. Tư tưởng về tình dục mang ý nghĩa để duy trì nòi giống cũng đã được nhấn mạnh trong nghiên cứu của nhóm tác giả Khuất Thu Hồng, Lê Bạch Dương, Nguyễn Ngọc Hường (2009)⁽¹⁾ khi khẳng định rằng duy trì nòi giống được coi là mục đích quan trọng nhất của tình dục đối với các thế hệ khác nhau. Và mục đích chính của tình dục “không phải là đạt được khoái cảm vào thời điểm đó mà là để chuẩn bị cho tương lai - có con cháu chăm sóc khi già yếu và hương khói an ủi linh hồn khi qua đời” (Khuất Thu Hồng và cộng sự, 2009:97).

Kết quả phỏng vấn sâu một số cặp vợ chồng trẻ cũng cho thấy mặc dù họ cũng đề cao tình dục trong việc thể hiện tình cảm vợ chồng nhưng mục đích sinh con là không thể thiếu được.

“Sau khi kết hôn, tình dục vẫn có nghĩa là tình yêu, sự gắn kết quan tâm tới nhau, do vậy sự khác biệt về điều này sau khi kết hôn nằm ở chỗ nó còn là trách

**Bảng 3. Điểm trung bình theo từng nhận định trong quan niệm 2:
Tình dục mang ý nghĩa duy trì nòi giống**

Nhận định	Chung		Vợ		Chồng	
	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn
30. Tình dục chỉ quan trọng khi không phải lo nghĩ về kinh tế.*	2,91	1,44	2,86	1,43	2,96	1,45
5. Tình dục là để thỏa mãn nhu cầu của nam giới.*	2,68	1,45	2,70	1,48	2,66	1,43
26. Tình dục chỉ quan trọng trong giai đoạn đầu hôn nhân/khi chưa có con.*	2,11	1,29	2,15	1,34	2,08	1,25
11. Quan hệ tình dục vợ chồng chỉ là để duy trì nòi giống chứ không phải để đạt được khoái cảm.	2,08	1,24	1,93	1,15	2,23	1,31
14. Tình dục sẽ trở nên thú vị hơn với người mà chúng ta không có tình cảm.	1,66	1,08	1,52	1,05	1,81	1,08
28. Sinh con là mục đích quan trọng nhất của tình dục vợ chồng	3,36	1,33	3,35	1,31	3,38	1,36

* Sự khác biệt có ý nghĩa về trị trung bình giữa nhóm vợ và chồng khi sử dụng kiểm định Independent t - test ($t < 0,05$). Nguồn: Số liệu do tác giả khảo sát tại Hà Nội tháng 5-6 năm 2016.

nhiệm với người lớn nữa, đó là việc mình có con" (nam, 35 tuổi, kinh doanh tự do, kết hôn được 8 năm, có 2 con: 1 trai, 1 gái).

Bên cạnh đó, quan niệm của nhiều người trong nghiên cứu này cũng thể hiện rất rõ khi điểm trung bình cho sự đồng tình với ý nghĩa của tình dục là mang lại khoái cảm cho chính mình và người khác đều cao. Mức độ đồng tình của người vợ cao hơn so với chồng mình ở hai nhận định "Tình dục sẽ tuyệt vời nhất khi bạn tập trung vào khoái cảm của bản thân" và "Tình dục là có được khoái cảm do người khác mang lại" cho thấy sự thay đổi trong quan niệm về tình dục của nữ giới trẻ, phù hợp với nhận định trong nghiên cứu của nhóm tác giả Khuất Thu Hồng và cộng sự (2009) rằng: "Khoái cảm không còn là phần thưởng ngẫu nhiên của hoạt động tái sinh sản, nó đã được tìm kiếm một cách có ý thức, trở thành một mục đích quan trọng của tình dục" (tr.108).

Như vậy, giờ đây, việc nói về khoái cảm trong tình dục không còn là một điều e ngại đối với các cặp vợ chồng. Họ có thể thừa nhận rằng đó là một phần rất quan trọng trong hoạt động tình dục vợ chồng. Thậm chí, một số người còn thẳng thắn thừa nhận rằng họ chủ động tìm kiếm và mong muốn người bạn đời của mình đạt được khoái cảm. Đó là một cách để họ

**Bảng 4. Điểm trung bình theo từng nhận định trong quan niệm 3:
Tình dục mang ý nghĩa đạt được khoái cảm cá nhân**

Nhận định	Chung		Vợ		Chồng	
	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn
3. Đối với tôi, đạt được khoái cảm là điều quan trọng nhất trong tình dục.	3,57	1,26	3,44	1,28	3,70	1,22
2. Tình dục là có được khoái cảm do người khác mang lại*	3,49	1,21	3,58	1,16	3,39	1,25
1. Tình dục sẽ tuyệt vời nhất khi bạn tập trung vào khoái cảm của bản thân.*	3,18	1,37	3,18	1,33	3,18	1,42
9. Tình dục là để thỏa mãn nhu cầu của cơ thể, giống như ăn uống.	3,14	1,39	3,02	1,41	3,25	1,38
20. Tình dục thú vị nhất khi không có bất kì sự ràng buộc nào.	3,05	1,56	2,88	1,63	3,22	1,48
15. Tình dục đơn thuần chỉ là vấn đề thỏa mãn nhu cầu sinh lý.	2,30	1,35	2,26	1,37	2,35	1,37

* Sự khác biệt có ý nghĩa về trị trung bình giữa nhóm vợ và chồng khi sử dụng kiểm định Independent t - test ($t < 0,05$). Nguồn: Số liệu do tác giả khảo sát tại Hà Nội tháng 5-6 năm 2016.

thể hiện tình yêu. Tuy nhiên, cũng có cặp vợ chồng cho biết đạt được khoái cảm trong quan hệ tình dục vợ chồng là quan trọng, nhưng chủ yếu là đối với người chồng, còn vợ có hay không cũng được:

“Thật ra thì, làm rồi sẽ đến lúc cao trào. Nhưng chắc là do tâm trạng tôi không sẵn sàng những lúc chồng tôi bắt đầu nên tôi cũng không thấy thoải mái lắm. Còn việc đạt được hay không thì chắc cũng quan trọng, nhưng chồng tôi đã thoải mái [đạt được khoái cảm] rồi thì thôi, chứ không lẽ lại đợi khi cả hai cùng thoải mái [đạt được khoái cảm] sao? Tôi với anh ấy trước giờ không hề nói chuyện về việc này” (nữ, 25 tuổi, công nhân, kết hôn được 6 năm, có 1 con).

Một vài phụ nữ tham gia vào nghiên cứu này cũng cho rằng, sau một số năm kết hôn, họ mới bắt đầu “thích” quan hệ với chồng hay không phải khi nào quan hệ tình dục với chồng họ cũng đạt được cực khoái nhưng với họ, việc có được điều đó cũng là quan trọng, đồng thời, duy trì hoạt động tình dục thường xuyên khiến họ cảm thấy tình cảm vợ chồng tốt đẹp:

“Trong khoảng 3 năm đầu khi kết hôn, em không thích làm chuyện đó với chồng, chồng em chủ động hết, em không đòi hỏi bao giờ. Cho đến sau này khi con cái lớn hơn, vợ chồng hiểu nhau hơn, thì em mới bắt đầu thấy thích và có cảm giác “hưởng thụ” khi làm chuyện đó và bây giờ em thấy phụ nữ mình có quyền được như thế chứ, đâu phải mỗi chuyện để con hay phục vụ các ông chồng” (nữ, 30 tuổi, kinh doanh, kết hôn được 10 năm, có 2 con).

“Không phải khi nào chị cũng có khoái cảm khi làm chuyện đó, có thể vì mệt hay khi bắt đầu cũng không có hứng đâu. Ví dụ 10 lần thì được khoảng 50% là cũng hài lòng rồi. Bởi vì muốn thế thì phải thấy rất thoải mái, không mệt mỏi, hôm sau không còn nhiều việc... Nhưng nhất định phải có chứ, mình hiểu cơ thể mình, ở một số tư thế mình về đích dễ dàng thì có thể chủ động thay đổi” (nữ, 33 tuổi, kinh doanh tự do, kết hôn được 8 năm, có 2 con).

Đa số những người tham gia vào nghiên cứu này đều thể hiện sự đồng tình cao trong việc chung thủy đối với hoạt động tình dục (thể hiện ở điểm trung bình đạt được đối với nhận định “Chung thủy trong tình dục là điều bắt buộc trong quan hệ vợ chồng” là 4,11 và như vậy, khoái cảm đạt được cũng sẽ giới hạn trong mối quan hệ vợ chồng. Đối với họ, tình dục là một trong những vấn đề hàng ngày trong cuộc sống “Tình dục là để thỏa mãn nhu cầu của cơ thể, giống như ăn uống”).

5. Kết luận và bàn luận

Kết quả phân tích quan niệm của 180 cặp vợ chồng trẻ tham gia nghiên cứu về ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân cho thấy: hiện nay, các cặp vợ chồng trẻ cho rằng tình dục mang ba ý nghĩa cơ bản là: tình dục có ý nghĩa

gắn kết tình cảm vợ chồng và thể hiện hình ảnh bản thân, tình dục có ý nghĩa duy trì nòi giống và tình dục có ý nghĩa mang lại khoái cảm cá nhân. Trong đó, quan niệm tình dục là để duy trì gắn kết quan hệ vợ chồng và hình ảnh bản thân có sự đồng tình cao nhất.

So sánh các quan niệm này theo từng giới cho thấy, nhìn chung, phụ nữ đề cao ý nghĩa của tình dục trong hôn nhân là để duy trì tình cảm gần gũi, hòa hợp, mối quan hệ vợ chồng, thể hiện sự chung thủy, trách nhiệm hơn so với nam giới. Bên cạnh đó, yếu tố nam tính và nữ tính cũng được thể hiện trong quan niệm của cả hai giới về tình dục khi nữ giới đồng tình nhiều hơn với việc tình dục khiến cho họ cảm thấy hấp dẫn với bạn đời và nam giới thấy mình mạnh mẽ khi chủ động trong tình dục vợ chồng. Hay nam giới thì coi trọng ý nghĩa duy trì nòi giống, sinh con đẻ cái và đề cao yếu tố kinh tế hơn so với nữ giới. Trong khi đó, sự đồng tình của nữ giới với quan niệm “quen thuộc”, truyền thống là tình dục để phục vụ nhu cầu của nam giới hay chỉ quan trọng trong giai đoạn đầu hôn nhân vẫn cao hơn. Sự khác biệt này tuy không nhiều nhưng có ý nghĩa thống kê.

Một phát hiện mới khác đó là những phụ nữ tham gia vào nghiên cứu này đề cao ý nghĩa tình dục vợ chồng gắn với khoái cảm cá nhân, coi đó là một mục tiêu cần có trong hoạt động tình dục vợ chồng, bên cạnh ý nghĩa là duy trì tình cảm, gắn kết quan hệ vợ chồng. Điều này có thể gợi ra cho những ý tưởng nghiên cứu tiếp theo rằng liệu nam giới hay những người chồng có nhận thức được về sự thay đổi trong quan niệm này của nữ giới để phối hợp hay nỗ lực để có một đời sống tình dục tốt đẹp hơn, hướng tới sự bền vững trong một khía cạnh của quan hệ vợ chồng.

Mặt khác nghiên cứu cũng chỉ ra những cặp vợ chồng có quan niệm giống nhau ở cả ba ý nghĩa về tình dục trong hôn nhân có sự thỏa mãn cao nhất về đời sống tình dục của họ. Nó cũng gợi ra rằng sự đồng thuận, thống nhất cơ bản về giá trị trong đời sống tình dục vợ chồng sẽ khiến cho sự thỏa mãn về từng khía cạnh trong hôn nhân được tăng lên. Cần có những nghiên cứu tiếp theo để minh chứng rõ hơn về điều này. ■

Chú thích

⁽¹⁾ Nghiên cứu của nhóm tác giả được tiến hành trong bốn năm từ 2003-2007 với mục tiêu chính là tìm hiểu tình dục đã được kiến tạo như thế nào trong xã hội Việt Nam đương đại thông qua việc tìm hiểu quan niệm, thái độ và hành vi tình dục của bốn thế hệ khác nhau trong vòng nửa thế kỷ qua.

Tài liệu trích dẫn

- Bozon, Michel. 2001. Sexuality, Gender, And the Couple: A sociohistorical Perspective. *Annual Review of Sex Research*, 12: 1-32.
- Christopher, F.Scott, and Susan Sprecher. 2000. Sexuality in Marriage, Dating, and Other Relationships: A Decade Review. *Journal of Marriage and Family* 62(4): 999-1017.
- F.Kelly, Gary. 2011. Sexuality Today (Tenth Ed). New York: Meghan Sugarman.
- Knox, David, and Caroline Schacht. 2000. *Choices in Relationships: An introduction to Marriage and The Family*. Wadsworth Pub Co.
- Khuất Thu Hồng. 1998. Nghiên cứu về tình dục ở Việt Nam: Những điều đã biết và chưa biết. Hội đồng Dân số.
- Khuất Thu Hồng, Lê Bạch Dương, and Nguyễn Ngọc Hường. 2009. Tình dục trong xã hội Việt Nam đương đại - Chuyện dễ đùa khó nói. Nxb. Lao động. Hà Nội.
- Trần Thu Hương. 2007. “Một số giá trị tâm lý - đạo đức được đề cao trong quan hệ vợ chồng Việt Nam truyền thống (Phân tích ca dao, tục ngữ)”. *Tạp chí Tâm lý học*, 9 (102): 55-59.
- Yeh, Hsiu - Chen, Frederick O.Lorenz, K.A.S Wickama, and Rand D.Conger. 2006. “Relationships among Sexual Satisfaction, Marital Quality and Marital Instability at Midlife”. *Family Psychology*, 20(2): 339-343.